

Zaak C-23/92

M. Grana-Novoa tegen Landesversicherungsanstalt Hessen

(verzoek van het Bundessozialgericht
om een prejudiciële beslissing)

„Sociale zekerheid van migrerende werknemers —
Gelijkheid van behandeling — Overeenkomst tussen Lid-Staat en derde land”

Rapport ter terechtzitting	I - 4506
Conclusie van advocaat-generaal W. Van Gerven van 28 april 1993	I - 4521
Arrest van het Hof van 2 augustus 1993	I - 4533

Samenvatting van het arrest

*Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Wetgeving van Lid-Staat in de zin van artikel 1, sub j, van verordening nr. 1408/71 — Begrip — Overeenkomst inzake sociale zekerheid, gesloten tussen één Lid-Staat en één derde staat — Daarvan uitgesloten — Overeenkomst met rang van wet opgenomen in interne rechtsorde — Geen invloed
(Verordening nr. 1408/71 van de Raad, art. 1, sub j)*

Uit de bepalingen van verordening nr. 1408/71 volgt, dat enkel die verdragen inzake sociale zekerheid binnen het toepassingsgebied van de verordening vallen,

waarbij ten minste twee Lid-Staten partij zijn, en dat wat verdragen gesloten met één of meer derde staten betreft, de verordening slechts toepasselijk is voor zover het om de

betrekkingen tussen Lid-Staten gaat. Daarentegen heeft geen enkele bepaling van de verordening betrekking op verdragen tussen slechts één Lid-Staat en één of meer derde staten, noch wat de vraag betreft, of en in hoeverre het stelsel van de verordening ervoor in de plaats treedt, noch wat de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling betreft. Mitsdien moet worden vastgesteld, dat de verordening deze verdragen van haar werkingsfeer heeft willen uitsluiten.

Onder die omstandigheden moet artikel 1, sub j, van verordening nr. 1408/71 aldus worden uitgelegd, dat het begrip „wetgeving” in de zin van die bepaling niet de verdragen inzake sociale zekerheid omvat die tussen slechts één Lid-Staat en één derde staat zijn gesloten. Aan deze uitlegging wordt niet afgedaan door de omstandigheid dat die verdragen met de rang van wet in de interne rechtsorde van de betrokken Lid-Staat zijn opgenomen.

RAPPORT TER TERECHTZITTING in zaak C-23/92 *

I — Juridische, feitelijke en procedurele context

a) *Het toepasselijke Duitse recht*

1. Ingevolge de sociale-verzekeringswetgeving (Reichsversicherungsordnung) in de Bondsrepubliek Duitsland hangt de toekenning van een arbeidsongeschiktheidsuitkering af van de vervulling door de verzekerde van een wachttijd van 60 verzekerde maanden vóór het intreden van de arbeidsongeschiktheid, of 240 verzekerde maanden vóór de indiening van de pensioenaanvraag.

2. Op 25 februari 1964 sloot Duitsland een sociale-zekerheidsovereenkomst met Zwit-

serland (*BGBI.* 1965, II, blz. 1294), die nadien bij aanvullende overeenkomst van 9 september 1975 is gewijzigd (*BGBI.* 1976, II, blz. 1372).

In deze bilaterale overeenkomst is bepaald, dat bij het verkrijgen van een recht op uitkering ingevolge de Duitse regeling tevens rekening moet worden gehouden met naar Zwitsers recht vervulde verzekerings-tijdvakken, voor zover de krachtens het Duitse recht in aanmerking komende verzekeringstijdvakken ten minste twaalf maanden bedragen.

Op grond van deze overeenkomst geldt dit beginsel van samentelling van verzekerings-tijdvakken alleen voor Duitse en Zwitserse onderdanen.

* Procestaal: Duits.